శ్రీ గీతగోవిందం

శ్రీ జయదేవ గోస్వామి

శ్రీ గీతగోవిందం

శ్రీ జయదేవ గోస్వామి

శ్రీ గీతగోవిందం

శ్రీ జయదేవ గోస్వామి

శ్రీ గోపాల ధ్యానం

యద్గోపీవదనేందుమండనమభూత్కస్తూరికాపత్రకం
యల్లక్ష్మీకుచశాతకుంభకలశే వ్యాగోచమిందీవరం ।
యన్నిర్వాణవిధానసాధనవిధౌ సిద్ధాంజనం యోగినాం
తన్నః శ్యామళమావిరస్తు హృదయే కృష్ణాభిధానం మహః ॥౧॥

శ్రీ జయదేవ ధ్యానం

రాధామనోరమరమావరరాసలీలా-
గానామృతైకభణితం కవిరాజరాజం।
శ్రీమాధవార్చ్చనవిధావనురాగసద్మ-
పద్మావతీప్రియతమం ప్రణతోఽస్మి నిత్యం ॥౨॥

శ్రీగోపాలవిలాసినీ వలయసద్రత్నాదిముగ్ధాకృతి
శ్రీరాధాపతిపాదపద్మభజనానందాబ్ధిమగ్నోఽనిశం ।
లోకే సత్కవిరాజరాజ ఇతి యః ఖ్యాతో దయాంభోనిధిః
తం వందే జయదేవసద్గురుమహం పద్మావతీవల్లభం ॥౩॥

ప్రథమః సర్గః
సామోదదామోదరః

మేఘైర్మేదురమంబరం వనభువః శ్యామాస్తమాలద్రుమై-
ర్నక్తం భీరురయం త్వమేవ తదిమం రాధే గృహం ప్రాపయ ।
ఇత్థం నందనిదేశతశ్చలితయోః ప్రత్యధ్వకుంజద్రుమం
రాధామాధవయోర్జయంతి యమునాకూలే రహఃకేలయః ॥౧॥

వాగ్దేవతాచరితచిత్రితచిత్తసద్మా
పద్మావతీచరణచారణచక్రవర్తీ ।
శ్రీవాసుదేవరతికేలికథాసమేత-
మేతం కరోతి జయదేవకవిః ప్రబంధం ॥౨॥

వాచః పల్లవయత్యుమాపతిధరః సందర్భశుద్ధిం గిరాం
జానీతే జయదేవ ఏవ శరణః శ్లాఘ్యో దురూహద్రుతే ।
శృంగారోత్తరసత్ప్రమేయరచనైరాచార్యగోవర్ధన-
స్పర్ధీ కోఽపి న విశ్రుతః శ్రుతిధరో ధోయీ కవిక్ష్మాపతిః ॥౩॥

యది హరిస్మరణే సరసం మనో
యది విలాసకలాసు కుతూహలం ।
మధురకోమలకాంతపదావలీం
శృణు తదా జయదేవసరస్వతీం ॥౪॥

ప్రబంధః ౧
(మాళవ రాగం – రూపక తాళం)

ప్రళయపయోధిజలే ధృతవానసి వేదం ।
విహితవహిత్రచరిత్రమఖేదం ॥
కేశవ ధృతమీనశరీర జయ జగదీశ హరే ॥౧॥

క్షితిరతివిపులతరే తవ తిష్ఠతి పృష్ఠే ।
ధరణిధరణకిణచక్రగరిష్ఠే ॥
కేశవ ధృతకచ్ఛపరూప జయ జగదీశ హరే ॥౨॥

వసతి దశనశిఖరే ధరణీ తవ లగ్నా ।
శశిని కలంకకలేవ నిమగ్నా ॥
కేశవ ధృతసూకరరూప జయ జగదీశ హరే ॥౩॥

తవ కరకమలవరే నఖమద్భుతశృంగం ।
దలితహిరణ్యకశిపుతనుభృంగం ॥
కేశవ ధృతనరహరిరూప జయ జగదీశ హరే ॥౪॥

ఛలయసి విక్రమణే బలిమద్భుతవామన ।
పదనఖనీరజనితజనపావన ॥
కేశవ ధృతవామనరూప జయ జగదీశ హరే ॥౫॥

క్షత్రియరుధిరమయే జగదపగతపాపం ।
స్నపయసి పయసి శమితభవతాపం ॥
కేశవ ధృతభృగుపతిరూప జయ జగదీశ హరే ॥౬॥

వితరసి దిక్షు రణే దిక్పతికమనీయం ।
దశముఖమౌలిబలిం రమణీయం ॥

కేశవ ధృతరామశరీర జయ జగదీశ హరే ॥౭॥

వహసి వపుషి విశదే వసనం జలదాభం ।
హలహతిభీతిమిలితయమునాభం ॥
కేశవ ధృతహలధరరూప జయ జగదీశ హరే ॥౮॥

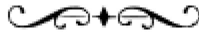
నిందసి యజ్ఞవిధేరహహ శ్రుతిజాతం ।
సదయహృదయదర్శితపశుఘాతం ॥
కేశవ ధృతబుద్ధశరీర జయ జగదీశ హరే ॥౯॥

మ్లేచ్ఛనివహనిధనే కలయసి కరవాలం ।
ధూమకేతుమివ కిమపి కరాలం ॥
కేశవ ధృతకల్కిశరీర జయ జగదీశ హరే ॥౧౦॥

శ్రీజయదేవకవేరిదముదితముదారం ।
శృణు సుఖదం శుభదం భవసారం ॥
కేశవ ధృతదశవిధరూప జయ జగదీశ హరే ॥౧౧॥

వేదానుద్ధరతే జగన్నివహతే భూగోలముద్బిభ్రతే
దైత్యాందారయతే బలిం ఛలయతే క్షత్రక్షయం కుర్వతే ।
పౌలస్త్యం జయతే హలం కలయతే కారుణ్యమాతన్వతే
మ్లేచ్ఛాన్మూర్ఛయతే దశాకృతికృతే కృష్ణాయ తుభ్యం నమః ॥౫॥

ప్రబంధః ౨
(ఘూర్జరీ రాగం – నిస్సార తాళం)

శ్రితకమలాకుచమండల ధృతకుండల ఏ ।
కలితలలితవనమాల జయ జయదేవ హరే ॥౧॥

దినమణిమండలమండన భవఖండన ఏ ।
మునిజనమానసహంస జయ జయదేవ హరే ॥౨॥

కాలియవిషధరభంజన జనరంజన ఏ ।
యదుకులనలినదినేశ జయ జయదేవ హరే ॥౩॥

మధుమురనరకవినాశన గరుడాసన ఏ ।
సురకులకేలినిదాన జయ జయదేవ హరే ॥౪॥

అమలకమలదలలోచన భవమోచన ఏ ।
త్రిభువనభవననిధాన జయ జయదేవ హరే ॥౫॥

జనకసుతాకృతభూషణ జితదూషణ ఏ ।
సమరశమితదశకంఠ జయ జయదేవ హరే ॥౬॥

అభినవజలధరసుందర ధృతమందర ఏ ।
శ్రీముఖచంద్రచకోర జయ జయదేవ హరే ॥౭॥

తవ చరణే ప్రణతా వయం ఇతి భావయ ఏ ।
కురు కుశలం ప్రణతేషు జయ జయదేవ హరే ॥౮॥

శ్రీజయదేవకవేరిదం కురుతే ముదం ఏ ।
మంగలముజ్జ్వలగీతం జయ జయదేవ హరే ॥౯॥

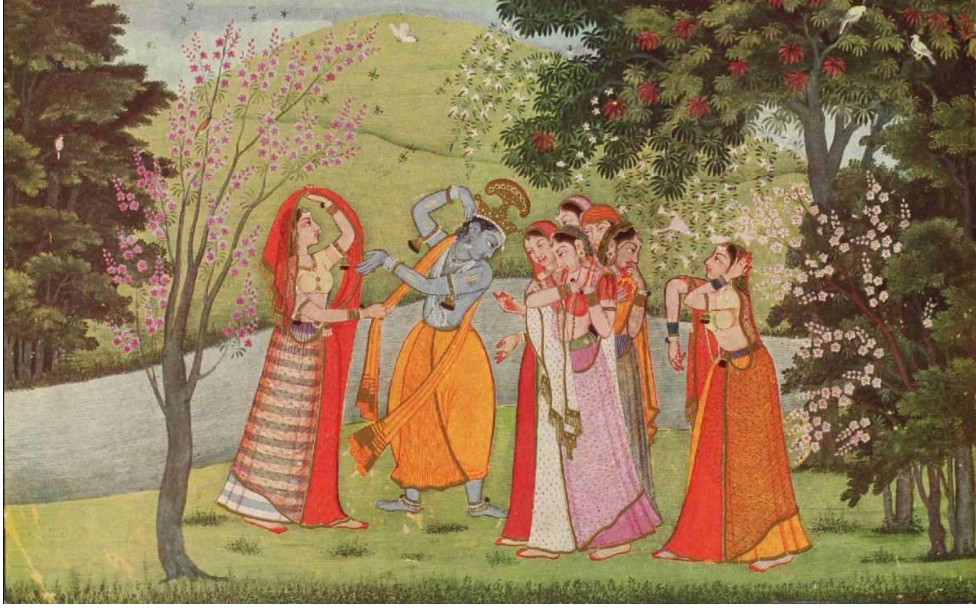

పద్మాపయోధరతటీపరిరంభలగ్న-
కాశ్మీరముద్రితమురో మధుసూదనస్య ।
వ్యక్తానురాగమివ ఖేలదనంగఖేద-
స్వేదాంబుపూరమనుపూరయతు ప్రియం వః ॥౬॥

వసంతే వాసంతీకుసుమసుకుమారైరవయవై-
ర్భ్రమంతీం కాంతారే బహువిహితకృష్ణానుసరణాం ।
అమందం కందర్పజ్వరజనితచింతాకులతయా
వలద్బాధాం రాధాం సరసమిదముచే సహచరీ ॥౭॥

ప్రబంధః ౩
(వసంత రాగం - ఆది తాళం)

లలితలవంగలతాపరిశీలనకోమలమలయసమీరే ।
మధుకరనికరకరంబితకోకిలకూజితకుంజకుటీరే ॥

విహరతి హరిరిహ సరసవసంతే
నృత్యతి యువతిజనేన సమం సఖి విరహిజనస్య దురంతే ॥౧॥ విహరతి

ఉన్మదమదనమనోరథపథికవధూజనజనితవిలాపే .
అలికులసంకులకుసుమసమూహనిరాకులబకులకలాపే ॥౨॥ విహరతి

మృగమదసౌరభరభసవశంవదనవదలమాలతమాలే ।
యువజనహృదయవిదారణమనసిజనఖరుచికింశుకజాలే ॥౩॥ విహరతి

మదనమహీపతికనకదండరుచికేసరకుసుమవికాసే ।
మిలితశిలీముఖపాటలిపటలకృతస్మరతూణవిలాసే ॥౪॥ విహరతి

విగలితలజ్జితజగదవలోకనతరుణకరుణకృతహాసే .
విరహినికృంతనకుంతముఖాకృతికేతకదంతురితాశే ॥౫॥ విహరతి

మాధవికాపరిమలలలితే నవమాలికజాతిసుగంధౌ ।
మునిమనసామపి మోహనకారిణి తరుణాకారణబంధౌ ॥౬॥ విహరతి

స్ఫురదతిముక్తలతాపరిరంభణముకులితపులకితచూతే ।
బృందావనవిపినే పరిసరపరిగతయమునాజలపూతే ॥౭॥ విహరతి

శ్రీజయదేవభణితమిదముదయతి హరిచరణస్మృతిసారం ।
సరసవసంతసమయవనవర్ణనమనుగతమదనవికారం ॥౮॥ విహరతి

దరవిదలితమల్లీవల్లిచంచత్పరాగ-
ప్రకటితపటవాసైర్వాసయన్ కాననాని ।
ఇహ హి దహతి చేతః కేతకీగంధబంధుః
ప్రసరదసమబాణప్రాణవద్గంధవాహః ॥౮॥

ఉన్మీలన్మధుగంధలుబ్ధమధుపవ్యాధూతచూతాంకుర-
క్రీడత్కోకిలకాకలీకలరవైరుద్గీర్ణకర్ణజ్వరాః । (≡ కలైః)
నీయంతే పథికైః కథం కథమపి ధ్యానావధానక్షణ-
ప్రాప్తప్రాణసమాసమాగమరసోల్లాసైరమీ వాసరాః ॥౯॥

అనేకనారీపరిరంభసంభ్రమ-
స్ఫురన్మనోహారివిలాసలాలసం ।
మురారిమారాదుపదర్శయంత్యసౌ
సఖీసమక్షం పునరాహ రాధికాం ॥౧౦॥

ప్రబంధః ४
(రామక్రియా రాగం – యతి తాళం)

చందనచర్చితనీలకలేవరపీతవసనవనమాలీ ।
కేలిచలన్మణికుండలమండితగండయుగస్మితశాలీ ॥

హరిరిహముగ్ధవధూనికరే విలాసిని విలసతి కేలిపరే ॥౧॥

పీనపయోధరభారభరేణ హరిం పరిరమ్య సరాగం ।
గోపవధూరనుగాయతి కాచిదుదంచితపంచమరాగం ॥౨॥ హరిరిహ

కాపి విలాసవిలోలవిలోచనఖేలనజనితమనోజం ।
ధ్యాయతి ముగ్ధవధూరధికం మధుసూదనవదనసరోజం ॥౩॥ హరిరిహ

కాపి కపోలతలే మిలితా లపితుం కిమపి శ్రుతిమూలే ।
చారు చుచుంబ నితంబవతీ దయితం పులకైరనుకూలే ॥४॥ హరిరిహ

కేలికలాకుతుకేన చ కాచిదముం యమునాజలకూలే ।
మంజులవంజులకుంజగతం విచకర్ష కరేణ దుకూలే ॥౫॥ హరిరిహ

కరతలతాలతరలవలయావలికలితకలస్వనవంశే ।
రాసరసే సహ నృత్యపరా హరిణా యువతిః ప్రశశంసే ॥౬॥ హరిరిహ

శ్లిష్యతి కామపి చుంబతి కామపి కామపి రమయతి రామాం ।
పశ్యతి సస్మితచారుతరామపరామనుగచ్ఛతి వామాం ॥౭॥ హరిరిహ (≡ పరాం)

శ్రీజయదేవకవేరిదమద్భుతకేశవకేలిరహస్యం ।
వృందావనవిపినే లలితం వితనోతు శుభాని యశస్యం ॥౮॥ హరిరిహ

విశ్వేషామనురంజనే జనయన్నానందమిందీవర-
శ్రేణీశ్యామలకోమలైరుపనయన్నంగైరనంగోత్సవం ।
స్వచ్ఛందం వ్రజసుందరీభిరభితః ప్రత్యంగమాలింకితః
శృంగారః సఖి మూర్తిమానివ మధౌ ముగ్ధో హరిః క్రీడతి ॥౧౧॥

అద్యోత్సంగవసద్భుజంగకవలక్లేశాదివేశాచలం (≡ నిత్యోసంగ)
ప్రాలేయప్లవనేచ్ఛయానుసరతి శ్రీఖండశైలానిలః ।
కిం చ స్నిగ్ధరసాలమౌలిముకులాన్యాలోక్య హర్షోదయా-
దున్మీలంతి కుహూః కుహూరితి కలోత్తలాః పికానాం గిరః ॥౧౨॥

రాసోల్లాసభరేణవిభ్రమభృతామాభీరవామభ్రువా-
మభ్యర్ణే పరిరభ్య నిర్భరమురః ప్రేమాంధయా రాధయా ।
సాధు త్వద్వదనం సుధామయమితి వ్యాహృత్య గీతస్తుతి-
వ్యాజాదుద్భటచుంబితస్మితమనోహారీ హరిః పాతు వః ॥౧౩॥

ఇతి శ్రీగీతగోవిందే సామోదదామోదరో నామ ప్రథమః సర్గః

ద్వితీయః సర్గః
అక్లేశకేశవః

విహరతి వనే రాధా సాధారణప్రణయే హరౌ
విగలితనిజోత్కర్షాదీర్ష్యావశేన గతాన్యతః ।
క్వచిదపి లతాకుంజే గుంజన్మధువ్రతమండలీ-
ముఖరశిఖరే లీనా దీనాప్యువాచ రహః సఖీం ॥౧౪॥

ప్రబంధః ౫
(ఘూర్జరీ రాగం – యతి తాళం)

సంచరదధరసుధామధురధ్వనిముఖరితమోహనవంశం ।
చలితదృగంచలచంచలమౌలికపోలవిలోలవతంసం ॥

రాసే హరిమిహ విహితవిలాసం స్మరతి మనో మమ కృతపరిహాసం ॥౧॥

చంద్రకచారుమయూరశిఖండకమండలవలయితకేశం ।
ప్రచురపురందరధనురనురంజితమేదురముదిరసువేశం ॥౨॥ రాసే హరిమిహ

గోపకదంబనితంబవతీముఖచుంబనలంభితలోభం ।
బంధుజీవమధురాధరపల్లవముల్లసితస్మితశోభం ॥౩॥ రాసే హరిమిహ

విపులపులకభుజపల్లవవలయితవల్లవయువతిసహస్రం ।
కరచరణోరసి మణిగణభూషణకిరణవిభిన్నతమిస్రం ॥౪॥ రాసే హరిమిహ

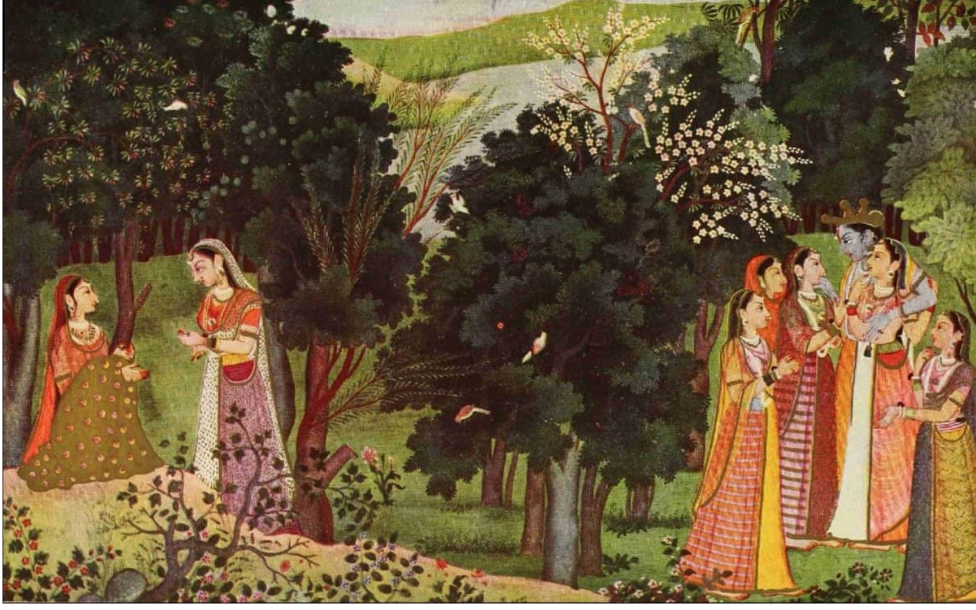
జలదపటలచలదిందువినందకచందనతిలకలలాటం ।
పీనఘనస్తనమండలమర్దననిర్దయహృదయకపాటం ॥౫॥ రాసే హరిమిహ (≡ పీనపయోధరపరిసర)

మణిమయమకరమనోహరకుండలమండితగండముదారం ।
పీతవసనమనుగతమునిమనుజసురాసురవరపరివారం ॥౬॥రాసే హరిమిహ

విశదకదంబతలే మిలితం కలికలుషభయం శమయంతం ।
మామపి కిమపి తరంగదనంగదృశా మనసా రమయంతం ॥౭॥ రాసే హరిమిహ (≡ వపుషా)

శ్రీజయదేవభణితమతిసుందరమోహనమధురిపురూపం ।
హరిచరణస్మరణం ప్రతి సంప్రతి పుణ్యవతామనురూపం ॥౮॥ రాసే హరిమిహ

గణయతి గుణగ్రామం భ్రామం భ్రమాదపి నేహతే
వహతి చ పరితోషం దోషం విముంచతి దూరతః ।
యువతిషు వలస్తృష్ణే కృష్ణే విహారిణి మాం వినా
పునరపి మనో వామం కామం కరోతి కరోమి కిం ॥౧౫॥

ప్రబంధః ౬
(మాళవగౌడ రాగం – ఏక తాళం)

నిభృతనికుంజగృహం గతయా నిశి రహసి నిలీయ వసంతం ।
చకితవిలోకితసకలదిశా రతిరభసరసేన హసంతం ॥

సఖి హే కేశిమథనముదారం ।
రమయ మయా సహ మదనమనోరథభావితయా సవికారం ॥౧॥

ప్రథమసమాగమలజ్జితయా పటుచాటుశతైరనుకూలం ।
మృదుమధురస్మితభాషితయా శిథిలీకృతజఘనదుకూలం ॥౨॥ సఖి హే

కిసలయశయననివేశితయా చిరమురసి మమైవ శయానం ।
కృతపరిరంభణచుంబనయా పరిరభ్య కృతాధరపానం ॥౩॥ సఖి హే

అలసనిమీలితలోచనయా పులకావలిలలితకపోలం ।
శ్రమజలసకలకలేవరయా వరమదనమదాదతిలోలం ॥౪॥ సఖి హే

కోకిలకలరవకూజితయా జితమనసిజతంత్రవిచారం ।
శ్లథకుసుమాకులకుంతలయా నఖలిఖితఘనస్తనభారం ॥౫॥ సఖి హే

చరణరణితమణినూపురయా పరిపూరితసురతవితానం ।
ముఖరవిశృంఖలమేఖలయా సకచగ్రహచుంబనదానం ॥౬॥ సఖి హే

రతిసుఖసమయరసాలసయా దరముకులితనయనసరోజం ।
నిఃసహనిపతితతనులతయా మధుసూదనముదితమనోజం ॥౭॥ సఖి హే

శ్రీజయదేవభణితమిదమతిశయమధురిపునిధువనశీలం ।
సుఖముత్కంఠితగోపవధూకథితం వితనోతు సలీలం ॥౮॥ సఖి హే (≡ రాధికయా)

హస్తస్రస్తవిలాసవంశమనృజుభ్రూవల్లిమద్బల్లవీ-
వృందోత్సారిదృగంతవీక్షితమతిస్వేదార్ద్రగండస్థలం ।
మాముద్వీక్ష్య విలక్షితం స్మితసుధాముగ్ధాననం కాననే
గోవిందం వ్రజసుందరీగణవృతం పశ్యామి హృష్యామి చ ॥౧౬॥

దురాలోకస్తోకస్తబకనవకాశోకలతికా-
వికాసః కాసారోపవనపవనోఽపి వ్యథయతి ।
అపి భ్రామ్యద్భృంగీరణితరమణీయా న ముకుల-
ప్రసూతిశ్చూతానాం సఖి శిఖరిణీయం సుఖయతి ॥౧౭॥

సాకూతస్మితమాకులాకులగలద్ధమ్మిల్లముల్లాసిత-
భ్రూవల్లీకమలీకదర్శితభుజామూలార్ద్ధపృష్ఠస్తనం ।
గోపీనాం నిభృతం నిరీక్ష్య గమితాకాంక్షశ్చిరం చింతయ-
న్నంతర్ముగ్ద్ధమనోహరో హరతు వః క్లేశం న వః కేశవః ॥౧౮॥

ఇతి గీతగోవిందే అక్లేశకేశవో నామ ద్వితీయః సర్గః

తృతీయః సర్గః
ముగ్ధమధుసూదనః

కంసారిరపి సంసారవాసనాబంధశృంఖలాం ।
రాధామాధాయ హృదయే తత్యాజ వ్రజసుందరీః ॥౧౯॥

ఇతస్తతస్తామనుసృత్య రాధికా-
మనంగబాణవ్రణఖిన్నమానసః ।
కృతానుతాపః స కలిందనందినీ-
తటాంతకుంజే నిషసాద మాధవః ॥౨౦॥

ప్రబంధః ౭
(ఘూర్జరీ రాగం - యతి తాళం)

మామియం చలితా విలోక్య వృతం వధూనిచయేన ।
సాపరాధతయా మయాపి న వారితాతిభయేన ।

హరిహరి హతాదరతయా సా గతా కుపితేవ ॥౧॥

కిం కరిష్యతి కిం వదిష్యతి సా చిరం విరహేణ ।
కిం ధనేన జనేన కిం మమ జీవనేన గృహేణ ॥౨॥ హరిహరి

చింతయామి తదాననం కుటిలభ్రు కోపభరేణ ।
శోణపద్మమివోపరి భ్రమతాకులభ్రమరేణ ॥౩॥ హరిహరి

తామహం హృది సంగతామనిశం భృశం రమయామి ।
కిం వనేఽనుసరామి తామిహ కిం వృథా విలపామి ॥౪॥ హరిహరి

తన్వి ఖిన్నమసూయయా హృదయం తవాకలయామి ।
తన్న వేద్మి కుతో గతాసి న తేన తేఽనునయామి ॥౫॥ హరిహరి

దృశ్యసే పురతో గతాగతమేవ తే విదధాసి ।
కిం పురేవ ససంభ్రమం పరిరంభణం న దదాసి ॥౬॥ హరిహరి

క్షమ్యతామపరం కదాపి తవేదృశం న కరోమి ।
దేహి సుందరి దర్శనం మమ మన్మథేన దునోమి ॥౭॥ హరిహరి

వర్ణితం జయదేవకేన హరేరిదం ప్రవణేన ।
కిందుబిల్వసముద్రసంభవరోహిణీరమణేన ॥౮॥ హరిహరి

కువలయదలశ్రేణీ కంఠే న సా గరలద్యుతిః
హృది బిసలతాహారో నాయం భుజంగమనాయకః ।
మలయజరజో నేదం భస్మ ప్రియారహితే మయి
ప్రహర న హరభ్రాంత్యానంగ క్రుధా కిము ధావసి ॥౨౦॥

పాణౌ మా కురు చూతసాయకమముం మా చాపమారోపయ
క్రీడానిర్జితవిశ్వమూర్ఛితజనాఘాతేన కిం పౌరుషం ।
తస్యా ఏవ మృగీదృశో మనసిజప్రేంఖత్కటాక్షాశుగ-
శ్రేణీజర్జరితం మనాగపి మనో నాద్యాపి సంధుక్షతే ॥౨౨॥

భ్రూచాపే నిహితః కటాక్షవిశిఖో నిర్మాతు మర్మవ్యథాం
శ్యామాత్మా కుటిలః కరోతు కబరీభారోఽపి మారోద్యమం ।
మోహం తావదయం చ తన్వి తనుతాం బింబాధరో రాగవాన్
సద్వృత్తస్తనమండలస్తవ కథం ప్రాణైర్మమ క్రీడతి ॥౨౩॥

తాని స్పర్శసుఖాని తే చ తరలస్నిగ్ధా దృశోర్విభ్రమా-
స్తద్వక్త్రాంబుజసౌరభం స చ సుధాస్యందిర్గిరాం వక్రిమా ।
సా బింబాధరమాధురీతి విషయాసంగేఽపి చేన్మానసం
తస్యాం లగ్నసమాధి హంత విరహవ్యాధిః కథం వర్ధతే ॥౨౪॥

భ్రూపల్లవం ధనురపాంగతరంగితాని (≡ భ్రూవల్లరిర్ధను)
బాణా గుణః శ్రవణపాలిరితి స్మరేణ ।
అస్యామనంగజయజంగమదేవతాయాం
అస్త్రాణి నిర్జితజగంతి కిమర్పితాని ॥౨౫॥

తిర్యక్కంఠవిలోలమౌలితరలోత్తంసస్య వంశోచ్చలద్-
గీతిస్థానకృతావధానలలనాలక్షైర్న సంలక్షితాః ।
సమ్ముగ్ధే మధుసూదనస్య మధురే రాధాముఖేందౌ మృదు-
స్పందం కందలితాశ్చిరం దదతు వః క్షేమం కటాక్షోర్మయః ॥౨౬ ॥

ఇతి శ్రీగీతగోవిందే ముగ్ధమధుసూదనో నామ తృతీయః సర్గః

చతుర్థః సర్గః
స్నిగ్ధమధుసూదనః

యమునాతీరవానీరనికుంజే మందమాస్థితం ।
ప్రాహ ప్రేమభరోద్భ్రాంతం మాధవం రాధికాసఖీ ॥౨౮॥

ప్రబంధః ౮
(కర్ణాట రాగం – ఏక తాళం)

నిందతి చందనమిందుకిరణమను విందతి ఖేదమధీరం ।
వ్యాలనిలయమిలనేన గరలమివ కలయతి మలయసమీరం ॥

మాధవ మనసిజవిశిఖభయాదివ భావనయా త్వయి లీనా సా విరహే తవ దీనా ॥౧॥

అవిరలనిపతితమదనశరాదివ భవదవనాయ విశాలం ।
స్వహృదయమర్మణి వర్మ కరోతి సజలనలినీదలజాలం ॥౨॥ సా విరహే తవ దీనా

కుసుమవిశిఖశరతల్పమనల్పవిలాసకలాకమనీయం ।
వ్రతమివ తవ పరిరంభసుఖాయ కరోతి కుసుమశయనీయం ॥౩॥ సా విరహే తవ దీనా

వహతి చ గలితవిలోచనజలభరమాననకమలముదారం । (≡ విగలితలోచన)
విధుమివ వికటవిధుంతుదదంతదలనగలితామృతధారం ॥౪॥ సా విరహే తవ దీనా

విలిఖతి రహసి కురంగమదేన భవంతమసమశరభూతం ।
ప్రణమతి మకరమధో వినిధాయ కరే చ శరం నవచూతం ॥౫॥ సా విరహే తవ దీనా

ప్రతిపదమిదమపి నిగదతి మాధవ తవ చరణే పతితాహం ।
త్వయి విముఖే మయి సపది సుధానిధిరపి తనుతే తనుదాహం ॥౬॥ సా విరహే తవ దీనా

ధ్యానలయేన పురః పరికల్ప్య భవంతమతీవ దురాపం ।
విలపతి హసతి విషీదతి రోదితి చంచతి ముంచతి తాపం ॥౭॥ సా విరహే తవ దీనా

శ్రీజయదేవభణితమిదమధికం యది మనసా నటనీయం ।
హరివిరహాకులబల్లవయువతిసఖీవచనం పఠనీయం ॥౮॥ సా విరహే తవ దీనా

ఆవాసో విపినాయతే ప్రియసఖీమాలాపి జాలాయతే
తాపోఽపి శ్వసితేన దావదహనజ్వాలాకలాపాయతే ।
సాపి త్వద్విరహేణ హంత హరిణీరూపాయతే హా కథం
కందర్పోఽపి యమాయతే విరచయఞ్శార్దూలవిక్రీడితం ॥౨౮॥

ప్రబంధః ౯
(దేశాఖ్య రాగం – ఏక తాళం)

స్తనవినిహితమపి హారముదారం ।
సా మనుతే కృశతనురతిభారం ॥

రాధికా విరహే తవ కేశవ ॥౧॥

సరసమసృణమపి మలయజపంకం ।
పశ్యతి విషమివ వపుషి సశంకం ॥౨॥ రాధికా

శ్వసితపవనమనుపమపరిణాహం ।
మదనదహనమివ వహతి సదాహం ॥౩॥ రాధికా

దిశి దిశి కిరతి సజలకణజాలం ।
నయననలినమివ విగలితనాలం ॥౪॥ రాధికా

నయనవిషయమపి కిసలయతల్పం ।
కలయతి విహితహుతాశవికల్పం ॥౫॥ రాధికా

త్యజతి న పాణితలేన కపోలం ।
బాలశశినమివ సాయమలోలం ॥౬॥ రాధికా

హరిరితి హరిరితి జపతి సకామం ।
విరహవిహితమరణేన నికామం ॥౭॥ రాధికా

శ్రీజయదేవభణితమితి గీతం ।
సుఖయతు కేశవపదముపనీతం ॥౮॥ రాధికా

సా రోమాంచతి సీత్కరోతి విలపత్యుత్కంపతే తామ్యతి
ధ్యాయత్యుద్భ్రమతి ప్రమీలతి పతత్యుద్యాతి మూర్చ్ఛత్యపి ।
ఏతావత్యతనుజ్వరే వరతనుర్జీవేన్న కిం తే రసాత్
స్వర్వైద్యప్రతిమ ప్రసీదసి యది త్యక్తోఽన్యథా నాంతకః ॥౨౯॥ (≡ త్యక్తాన్యథాన్యత్పరం)

స్మరాతురాం దైవతవైద్యహృద్య
త్వదంగసంగామృతమాత్రసాధ్యాం ।
విముక్తబాధాం కురుషే న రాధా-
ముపేంద్రవజ్రాదపి దారుణోఽసి ॥౩౦॥

కందర్పజ్వరసంజ్వరస్తురతనోరాశ్చర్యమస్యాశ్చిరం (≡ సజ్జ్వరాతురతనోరత్యర్థమస్యాశ్చిరం)
చేతశ్చందనచంద్రమఃకమలినీచింతాసు సంతామ్యతి ।
కింతు క్లాంతివశేన శీతలతనుం త్వామేకమేవ ప్రియం
ధ్యాయంతీ రహసి స్థితా కథమపి క్షీణా క్షణం ప్రాణితి ॥౩౧॥

క్షణమపి విరహః పురా న సేహే
నయననిమీలనఖిన్నయా యయా తే ।
శ్వసితి కథమసా రసాలశాఖాం
చిరవిరహేణ విలోక్య పుష్పితాగ్రాం ॥౩౨॥ (≡ విరహేఽపి)

వృష్టివ్యాకులగోకులావనరసాదుద్ధృత్య గోవర్ధనం
బిభ్రద్వల్లవవల్లభాభిరధికానందాచ్చిరం చుంబితః ।
దర్పేణేవ తదర్పితాధరతటీసిందూరముద్రాంగితో (≡ కందర్పేణ)
బాహుర్గోపపతేస్తనోతు భవతాం శ్రేయాంసి కంసద్విషః ॥౩౩॥

ఇతి గీతగోవిందే స్నిగ్ధమాధవో నామ చతుర్థః సర్గః

పంచమః సర్గః
సాకాంక్షపుండరీకాక్షః

అహమిహ నివసామి యాహి రాధామనునయ మద్వచనేన చానయేథాః ।
ఇతి మధురిపుణా సఖీ నియుక్తా స్వయమిదమేత్య పునర్జగాద రాధాం ॥౩౪॥

ప్రబంధః ౧౦
(దేశవరాళీ రాగం – రూపక తాళం)

వహతి మలయసమీరే మదనముపనిధాయ ।
స్ఫుటతి కుసుమనికరే విరహిహృదయదలనాయ ॥

తవ విరహే వనమాలీ సఖి సీదతి ॥౧॥

దహతి శిశిరమయూఖే మరణమనుకరోతి ।
పతతి మదనవిశిఖే విలపతి వికలతరోఽతి ॥౨॥తవ విరహే

ధ్వనతి మధుపసమూహే శ్రవణమపి దధాతి ।
మనసి వలితవిరహే నిశి నిశి రుజముపయాతి ॥౩॥తవ విరహే

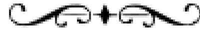
వసతి విపినవితానే త్యజతి లలితధామ ।
లుఠతి ధరణిశయనే బహు విలపతి తవ నామ ॥౪॥తవ విరహే

రణతి పికసముదాయే ప్రతిదిశమనుయాతి ।
హసతి మనుజనిచయే విరహమపలపతి నేతి ॥౫॥ తవ విరహే

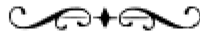
స్ఫురతి కలరవరావే స్మరతి భణితమేవ ।
తవ రతిసుఖవిభవే బహుగణయతి గుణమతీవ ॥౬॥తవ విరహే

త్వదభిదశుభదమాసం వదతు నరి శృణోతి ।
తమపి జపతి సరసం పరయువతిషు న రతిముపైతి ॥౭॥ తవ విరహే

భణతి కవిజయదేవే విరహివిలసితేన ।
మనసి రభసవిభవే హరిరుదయతు సుకృతేన ॥౮॥తవ విరహే

పూర్వం యత్ర సమం త్వయా రతిపతేరాసాదితాః సిద్ధయ-
స్తస్మిన్నేవ నికుంజమన్మథమహాతీర్థే పునర్మాధవః ।
ధ్యాయంస్త్వామనిశం జపన్నపి తవైవాలాపమంత్రావలీం
భూయస్త్వత్కుచకుంభనిర్భరపరీరంభామృతం వాంఛతి ॥౩౫॥

ప్రబంధః ౧౧
(ఘూర్జరీ రాగం – ఏక తాళం)

రతిసుఖసారే గతమభిసారే మదనమనోహరవేశం ।
న కురు నితంబిని గమనవిలంబనమనుసర తం హృదయేశం ॥

ధీరసమీరే యమునాతీరే వసతి వనే వనమాలీ
గోపీపీనపయోధరమర్దనచంచలకరయుగశాలీ ॥౧॥

నామ సమేతం కృతసంకేతం వాదయతే మృదువేణుం ।
బహు మనుతే నను తే తనుసంగతపవనచలితమపి రేణుం ॥౨॥ ధీరసమీరే (≡ తను)

పతతి పతత్రే విచలతి పత్రే శంకితభవదుపయానం ।
రచయతి శయనం సచకితనయనం పశ్యతి తవ పంథానం ॥౩॥ ధీరసమీరే

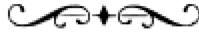
ముఖరమధీరం త్యజ మంజీరం రిపుమివ కేళిసులోలం ।
చల సఖి కుంజం సతిమిరపుంజం శీలయ నీలనిచోలం ॥౪॥ ధీరసమీరే

ఉరసి మురారేరుపహితహారే ఘన ఇవ తరలబలాకే ।
తడిదివ పీతే రతివిపరీతే రాజసి సుకృతవిపాకే ॥౫॥ ధీరసమీరే

విగలితవసనం పరిహృతరసనం ఘటయ జఘనమపిధానం ।
కిసలయశయనే పంకజనయనే నిధిమివ హర్షనిదానం ॥౬॥ ధీరసమీరే

హరిరభిమానీ రజనిరిదానీమియమపి యాతి విరామం ।
కురు మమ వచనం సత్వరరచనం పూరయ మధురిపుకామం ॥౭॥ ధీరసమీరే

శ్రీజయదేవే కృతహరిసేవే భణతి పరమరమణీయం ।
ప్రముదితహృదయం హరిమతిసదయం నమత సుకృతకమనీయం ॥౮॥ ధీరసమీరే

వికిరతి ముహుః శ్వాసానాశాః పురో ముహురీక్షతే
ప్రవిశతి ముహుః కుంజం గుంజన్ముహుర్బహు తామ్యతి ।
రచయతి ముహుః శయ్యాం పర్యాకులం ముహురీక్షతే
మదనకదనక్లాంతః కాంతే ప్రియస్తవ వర్తతే ॥౩౬॥

త్వద్వామ్యేన సమం సమగ్రమధునా తిగ్మాంశురస్తం గతో
గోవిందస్య మనోరథేన చ సమం ప్రాప్తం తమః సాంద్రతాం ।
కోకానాం కరుణస్వనేన సదృశీ దీర్ఘా మదభ్యర్థనా
తన్ముగ్ధే విఫలం విలంబనమసౌ రమ్యోఽభిసారక్షణః ॥౩౭॥

ఆశ్లేషాదను చుంబనాదను నఖోల్లేఖాదను స్వాంతజ-
ప్రోద్బోధాదను సంభ్రమాదను రతారంభాదను ప్రీతయోః ।
అన్యార్థం గతయోర్భ్రమాన్మిలితయోః సంభాషణైర్జానతో-
ర్దంపత్యోరిహ కో న కో న తమసి వ్రీడావిమిశ్రో రసః ॥౩౮॥

సభయచకితం విన్యస్యంతీం దృశౌ తిమిరే పథి
ప్రతితరు ముహుః స్థిత్వా మందం పదాని వితన్వతీం ।
కథమపి రహః ప్రాప్తామంగైరనంగతరంగిభిః
సుముఖి సుభగః పశ్యన్స త్వాముపైతు కృతార్థతాం ॥౩౯॥

రాధాముగ్ధ ముఖారవిందమధుపస్త్రైలోక్యమౌలిస్థలీ
నేపథ్యోచితనీలరత్నమవనీభారావతారక్షమః ।
స్వచ్ఛందం వ్రజసుందరీజనమనస్తోషప్రదోషశ్చిరం
కంసధ్వంసనధూమకేతురవతు త్వాం దేవకీనందనః ॥౪౦॥

ఇతి శ్రీగీతగోవిందేఽభిసారికవర్ణనే సాకాంక్షపుండరీకాక్షో నామ పంచమః సర్గః

షష్ఠః సర్గః
కుంఠవైకుంఠః

అథ తాం గంతుమశక్తాం చిరమనురక్తాం లతాగృహే దృష్ట్వా ।
తచ్చరితం గోవిందే మనసిజమందే సఖీ ప్రాహ ॥౪౧॥

ప్రబంధః ౧౨
(గుణకరీ రాగం – రూపక తాళం)

పశ్యతి దిశి దిశి రహసి భవంతం ।
తదధరమధురమధూని పిబంతం ॥ (≡ త్వదధర)

నాథ హరే (జయ నాథ హరే) సీదతి రాధా వాసగృహే ॥౧॥

త్వదభిసరణరభసేన వలంతీ ।
పతతి పదాని కియంతి చలంతీ ॥౨॥ నాథ హరే

విహితవిశదబిసకిసలయవలయా ।
జీవతి పరమిహ తవ రతికలయా ॥3॥ నాథ హరే

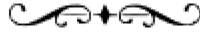
ముహురవలోకితమండనలీలా ।
మధురిపురహమితి భావనశీలా ॥४॥ నాథ హరే

త్వరితముపైతి న కథమభిసారం ।
హరిరితి వదతి సఖీమనువారం ॥౫॥ నాథ హరే

శ్లిష్యతి చుంబతి జలధరకల్పం ।
హరిరుపగత ఇతి తిమిరమనల్పం ॥౬॥ నాథ హరే

భవతి విలంబిని విగలితలజ్జా ।
విలపతి రోదితి వాసకసజ్జా ॥౭॥ నాథ హరే

శ్రీజయదేవకవేరిదముదితం ।
రసికజనం తనుతామతిముదితం ॥౮॥ నాథ హరే

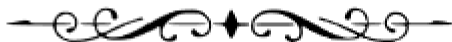

విపులపులకపాలిః స్ఫీతసీత్కారమంత-
ర్జనితజడిమకాకువ్యాకులం వ్యాహరంతీ ।
తవ కితవ విధాయామందకందర్పచింతాం (≡ విధత్తే మంద)
రసజలధినిమగ్నా ధ్యానలగ్నా మృగాక్షీ ॥४౨॥

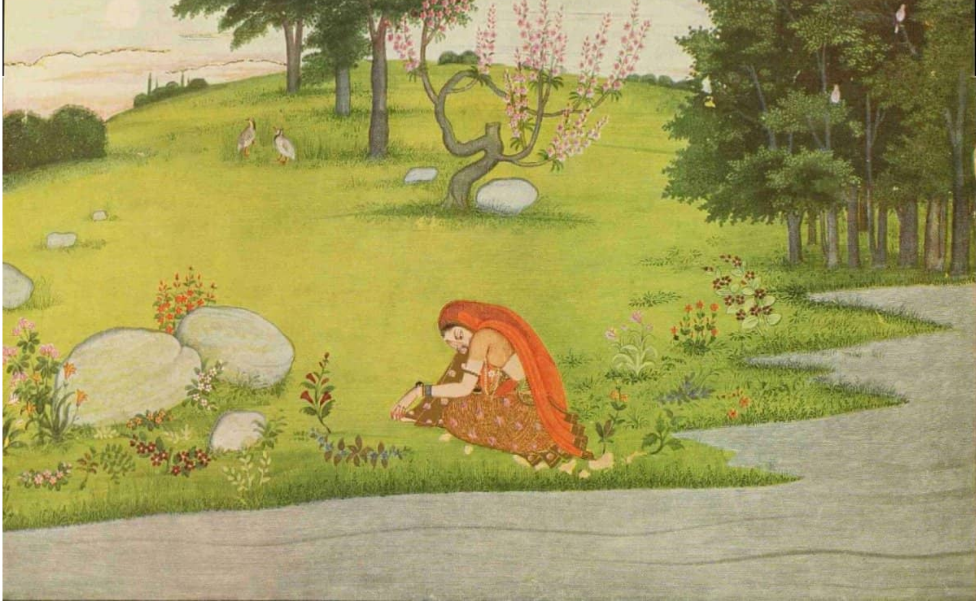
అంగేష్వాభరణం కరోతి బహుశః పత్రేఽపి సంచారిణి
ప్రాప్తం త్వాం పరిశంకతే వితనుతే శయ్యాం చిరం ధ్యాయతి ।
ఇత్యాకల్పవికల్పతల్పరచనాసంకల్పలీలాశత-
వ్యాసక్తాపి వినా త్వయా వరతనుర్నైషా నిశాం నేష్యతి ॥४3॥

కిం విశ్రామ్యసి కృష్ణభోగిభవనే భాండీరభూమీరుహి
భ్రాతర్యాహి న దృష్టిగోచరమితః సానందనందాస్పదం ।
రాధాయా వచనం తదధ్వగముఖాన్నందాంతికే గోపతో
గోవిందస్య జయంతి సాయమతిథిప్రాశస్త్యగర్భా గిరః ॥४४॥

ఇతి గీతగోవిందే వాసకసజ్జావర్ణనే కుంఠవైకుంఠో నామ షష్ఠః సర్గః

సప్తమః సర్గః
నాగరనారాయణః

అత్రాంతరే చ కులటాకులవర్త్మపాత-
సంజాతపాతక ఇవ స్ఫుటలాంఛనశ్రీః ।
వృందావనాంతరమదీపయదంశుజాలై-
ర్దిక్సుందరీవదనచందనబిందురిందుః ॥౪౭॥

ప్రసరతి శశధరబింబే విహితవిలంబే చ మాధవే విధురా ।
విరచితవివిధవిలాపం సా పరితాపం చకారోచ్చైః ॥౪౮॥

ప్రబంధః ౧౩
(మాళవ రాగం – యతి తాళం)

కథితసమయేఽపి హరిరహహ న యయౌ వనం ।
మమ విఫలమిదమమలరూపమపి యౌవనం ॥

యామి హే కమిహ శరణం సఖీజనవచనవంచితా ॥౧॥

యదనుగమనాయ నిశి గహనమపి శీలితం ।
తేన మమ హృదయమిదమసమశరకీలితం ॥౨॥ యామి హే

మమ మరణమేవ వరమతివితథకేతనా ।
కిమిహ విషహామి విరహానలమచేతనా ॥౩॥ యామి హే

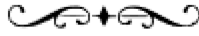
మామహహ విధురయతి మధురమధుయామినీ ।
కాపి హరిమనుభవతి కృతసుకృతకామినీ ॥౪॥ యామి హే

అహహ కలయామి వలయాదిమణిభూషణం ।
హరివిరహదహనవహనేన బహుదూషణం ॥౫॥ యామి హే

కుసుమసుకుమారతనుమతనుశరలీలయా ।
స్రగపి హృది హంతి మామతివిషమశీలయా ॥౬॥ యామి హే

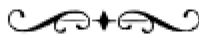
అహమిహ నివసామి న గణితవనవేతసా ।
స్మరతి మధుసూదనో మామపి న చేతసా ॥౭॥ యామి హే

హరిచరణశరణజయదేవకవిభారతీ ।
వసతు హృది యువతిరివ కోమలకలావతీ ॥౮॥ యామి హే

తత్కిం కామపి కామినీమభిసృతః కిం వా కలాకేలిభి-
ర్బద్ధో బంధుభిరంధకారిణి వనోపాంతే కిము భ్రామ్యతి ।
కాంతః క్లాంతమనా మనాగపి పథి ప్రస్థాతుమేవాక్షమః
సంకేతీకృతమంజువంజులలతాకుంజేఽపి యన్నాగతః ॥౪౭॥

అథాగతం మాధవమంతరేణ
సఖీమియం వీక్ష్య విషాదమూకాం ।
విశంకమానా రమితం కయాపి
జనార్దనం దృష్టవదేతదాహ ॥౪౮॥

ప్రబంధః ౧౪
(వసంత రాగం – యతి తాళం)

స్మరసమరోచితవిరచితవేశా ।
గలితకుసుమదరవిలులితకేశా ॥

కాపి మధురిపుణా విలసతి యువతిరధికగుణా ॥౧॥

హరిపరిరంభణవలితవికారా ।
కుచకలశోపరి తరలితహారా ॥౨॥ కాపి మధురిపుణా

విచలదలకలలితాననచంద్రా ।
తదధరపానరభసకృతతంద్రా ॥౩॥ కాపి మధురిపుణా

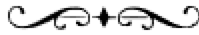
చంచలకుండలదలితకపోలా ।
ముఖరితరశనజఘనగతిలోలా ॥౪॥ కాపి మధురిపుణా

దయితవిలోకితలజ్జితహసితా ।
బహువిధకూజితరతిరసరసితా ॥౫॥ కాపి మధురిపుణా

విపులపులకపృథువేపథుభంగా ।
శ్వసితనిమీలితవికసదనంగా ॥౬॥ కాపి మధురిపుణా

శ్రమజలకణభరసుభగశరీరా ।
పరిపతితోరసి రతిరణధీరా ॥౭॥ కాపి మధురిపుణా

శ్రీజయదేవభణితహరిరమితం ।
కలికలుషం జనయతు పరిశమితం ॥౮॥ కాపి మధురిపుణా

విరహపాండుమురారిముఖాంబుజ-
ద్యుతిరియం తిరయన్నపి వేదనాం । (≡ చేతనాం)
విధురతీవ తనోతి మనోభువః
సుహృదయే హృదయే మదనవ్యథాం ॥౪౯॥

ప్రబంధః ౧౫
(ఘూర్జరీ రాగం – ఏక తాళం)

సముదితమదనే రమణీవదనే చుంబనవలితాధరే ।
మృగమదతిలకం లిఖతి సపులకం మృగమివ రజనీకరే ॥

రమతే యమునాపులినవనే విజయీ మురారిరధునా ॥౧॥

ఘనచయరుచిరే రచయతి చికురే తరలితతరుణాననే ।
కురబకకుసుమం చపలాసుషమం రతిపతిమృగకాననే ॥౨॥ రమతే

ఘటయతి సుఘనే కుచయుగగగనే మృగమదరుచిరూషితే ।
మణిసరమమలం తారకపటలం నఖపదశశిభూషితే ॥౩॥ రమతే

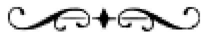
జితబిసశకలే మృదుభుజయుగలే కరతలనలినీదలే ।
మరకతవలయం మధుకరనిచయం వితరతి హిమశీతలే ॥౪॥ రమతే

రతిగృహజఘనే విపులాపఘనే మనసిజకనకాసనే ।
మణిమయరసనం తోరణహసనం వికిరతి కృతవాసనే ॥౫॥ రమతే

చరణకిసలయే కమలానిలయే నఖమణిగణపూజితే ।
బహిరపవరణం యావకభరణం జనయతి హృది యోజితే ॥౬॥ రమతే

రమయతి సుదృశం కామపి సుభృశం ఖలహలధరసోదరే ।
కిమఫలమవసం చిరమిహ విరసం వద సఖి విటపోదరే ॥౭॥ రమతే

ఇహ రసభణనే కృతహరిగుణనే మధురిపుపదసేవకే ।
కలియుగచరితం న వసతు దురితం కవినృపజయదేవకే ॥౮॥ రమతే

నాయాతః సఖి నిర్దయో యది శఠస్త్వం దూతి కిం దూయసే
స్వచ్ఛందం బహువల్లభః స రమతే కిం తత్ర తే దూషణం ।
పశ్యాద్య ప్రియసంగమాయ దయితస్యాకృష్యమాణం గుణై-
రుత్కంఠార్తిభరాదివ స్ఫుటదిదం చేతః స్వయం యాస్యతి ॥౫౦॥

ప్రబంధః ౧౬
(దేశవరాళీ రాగం – రూపక తాళం)

అనిలతరలకువలయనయనేన ।
తపతి న సా కిసలయశయనేన ॥

సఖి యా రమితా వనమాలినా ॥౧॥

వికసితసరసిజలలితముఖేన ।
స్ఫుటతి న సా మనసిజవిశిఖేన ॥౨॥ సఖి యా

అమృతమధురమృదుతరవచనేన ।
జ్వలతి న సా మలయజపవనేన ॥౩॥ సఖి యా

స్థలజలరుహరుచికరచరణేన ।
లుఠతి న సా హిమకరకిరణేన ॥౪॥ సఖి యా

సజలజలదసముదయరుచిరేణ ।
దలతి న సా హృది విహరభరేణ ॥౫॥ సఖి యా (≡ చిరవిరహేణ)

కనకనికషరుచిశుచివసనేన ।
శ్వసితి న సా పరిజనహసనేన ॥౬॥ సఖి యా

సకలభువనజనవరతరుణేన ।
వహతి న సా రుజమతికరుణేన ॥౭॥ సఖి యా

శ్రీజయదేవభణితవచనేన ।
ప్రవిశతు హరిరపి హృదయమనేన ॥౮॥ సఖి యా

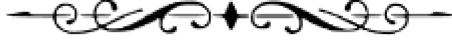
మనోభవానందన చందనానిల
ప్రసీద రే దక్షిణ ముంచ వామతాం ।
క్షణం జగత్ప్రాణ విధాయ మాధవం
పురో మమ ప్రాణహరో భవిష్యసి ॥౫౧॥

రిపురివ సఖీసంవాసోఽయం శిఖీవ హిమానిలో
విషమివ సుధారశ్మిర్యస్మిందునోతి మనోగతే ।
హృదయమదయే తస్మిన్నేవం పునర్వలతే బలాత్
కువలయదృశాం వామః కామో నికామనిరంకుశః ॥౫౨॥

బాధాం విధేహి మలయానిల పంచబాణ
ప్రాణాన్గృహాణ న గృహం పునరాశ్రయిష్యే ।
కిం తే కృతాంతభగిని క్షమయా తరంగై-
రంగాని సించ మమ శామ్యతు దేహదాహః ॥౫౩॥

ప్రాతర్నీలనిచోలమచ్యుతమురస్సంవీతపీతాంబరం
రాధాయాశ్చకితం విలోక్య హసతి స్వైరం సఖీమండలే ।
వ్రీలాచంచలమంచలం నయనయోరాధాయ రాధాననే
గూఢం స్మేరముఖోఽయమస్తు జగదానందాయ నందాత్మజః ॥౫౪॥

ఇతి గీతగోవిందే విప్రలబ్ధావర్ణనే నాగనారాయణో నామ సప్తమః సర్గః

అష్టమః సర్గః
విలక్ష్యలక్ష్మీపతిః

అథ కథమపి యామినీం వినీయ
స్మరశరజర్జరితాపి సా ప్రభాతే ।
అనునయవచనం వదంతమగ్రే
ప్రణతమపి ప్రియమాహ సాభ్యసూయం ॥౫౫॥

ప్రబంధః ౧౭
(భైరవి రాగం – యతి తాళం)

రజనిజనితగురుజాగరరాగకషాయితమలసనివేశం ।
వహతి నయనమనురాగమివ స్ఫుటముదితరసాభినివేశం ॥

హరిహరి యాహి మాధవ యాహి కేశవ మా వద కైతవవాదం
తామనుసర సరసీరుహలోచన యా తవ హరతి విషాదం ॥౧॥

కజ్జలమలినవిలోచనచుంబనవిరచితనీలిమరూపం ।
దశనవసనమరుణం తవ కృష్ణ తనోతి తనోరనురూపం ॥౨॥ యాహి మాధవ

వపురనుహరతి తవ స్మరసంగరఖరనఖరక్షతరేఖం ।
మరకతశకలకలితకలధౌతలిపిరేవ రతిజయలేఖం ॥౩॥ యాహి మాధవ

చరణకమలగలదలక్తకసిక్తమిదం తవ హృదయముదారం ।
దర్శయతీవ బహిర్మదనద్రుమనవకిసలయపరివారం ॥౪॥ యాహి మాధవ

దశనపదం భవదధరగతం మమ జనయతి చేతసి ఖేదం ।
కథయతి కథమధునాపి మయా సహ తవ వపురేతదభేదం ॥౫॥ యాహి మాధవ

బహిరివ మలినతరం తవ కృష్ణ మనోఽపి భవిష్యతి నూనం ।
కథమథ వంచయసే జనమనుగతమసమశరజ్వరదూనం ॥౬॥ యాహి మాధవ

భ్రమతి భవానబలాకవలాయ వనేషు కిమత్ర విచిత్రం ।
ప్రథయతి పూతనికైవ వధూవధనిర్దయబాలచరిత్రం ॥౭॥ యాహి మాధవ

శ్రీజయదేవభణితరతివంచితఖండితయువతివిలాపం ।
శృణుత సుధామధురం విబుధా విబుధాలయతోఽపి దురాపం ॥౮॥ యాహి మాధవ

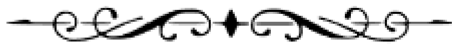

తదేవం పశ్యంత్యాః ప్రసరదనురాగం బహిరివ
ప్రియాపాదాలక్తచ్ఛురితమరుణచ్ఛాయహృదయం ।
మమాద్య ప్రఖ్యాతప్రణయభరభంగేన కితవ
త్వదాలోకః శోకాదపి కిమపి లజ్జాం జనయతి ॥౨౬॥

అంతర్మోహనమౌలిఘూర్ణనచలన్మందారవిస్రంసనః
స్తబ్ధాకర్షణలోచనోత్సవమహామంత్రః కురంగీదృశాం ।
దృప్యద్దానవదూయమానదివిషద్దుర్వారదుర్వేదనా-
ధ్వంసః కంసరిపోః ప్రరోపయతు వః శ్రేయాంసి వంశీరవః ॥౨౭॥

ఇతి గీతగోవిందే ఖండితావర్ణనే విలక్ష్యలక్ష్మీపతిర్నామ అష్టమః సర్గః

నవమః సర్గః
మందముకుందః

తామథ మన్మథఖిన్నాం
రతిరసభిన్నాం విషాదసంపన్నాం ।
(≡ అథ తాం మన్మథఖిన్నాం రతిరసభిన్నాం వివాదసంపన్నాం।)
అనుచింతితహరిచరితాం
కలహాంతరితాముచాచ సఖీ ॥౫౮॥

ప్రబంధః ౧౮
(ఘూర్జరీ రాగం – యతి తాళం)

హరిరభిసరతి వహతి మధుపవనే ।
కిమపరమధికసుఖం సఖి భువనే ॥

మాధవే మా కురు మానిని మానమయే ॥౧॥

తాలఫలాదపి గురుమతిసరసం ।
కిం విఫలీకురుషే కుచకలశం ॥౨॥ మాధవే

కతి న కథితమిదమనుపదమచిరం ।
మా పరిహర హరిమతిశయరుచిరం ॥౩॥ మాధవే

కిమితి విషీదసి రోదిషి వికలా ।
విహసతి యువతిసభా తవ సకలా ॥౪॥ మాధవే

మృదునలినీదలశీతలశయనే ।
హరిమవలోకయ సఫలయ నయనే ॥౫॥ మాధవే

జనయసి మనసి కిమితి గురుఖేదం ।
శృణు మమ వచనమనీహితభేదం ॥౬॥ మాధవే

హరిరుపయాతు వదతు బహుమధురం ।
కిమితి కరోషి హృదయమతివిధురం ॥౭॥ మాధవే

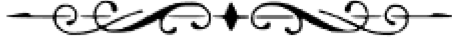
శ్రీజయదేవభణితమతిలలితం ।
సుఖయతు రసికజనం హరిచరితం ॥౮॥ మాధవే

స్నిగ్ధే యత్పరుషాసి యత్ప్రణమతి స్తబ్ధాసి యద్రాగిణి
ద్వేషస్థాసి యదున్ముఖే విముఖతాం యాతాసి తస్మిన్ప్రియే ।
తద్యుక్తం విపరీతకారిణి తవ శ్రీఖండచర్చా విషం (≡ యుక్తం తద్
శీతాంశుస్తపనో హిమం హుతవహః క్రీడాముదో యాతనాః ॥౧౯॥

సాంద్రానందపురందరాదిదివిషద్వృందైరమందాదరా-
దానమ్రైర్మకుటేంద్రనీలమణిభిః సందర్శితేందిందిరం ।
స్వచ్ఛందం మకరందసుందరగలన్మందాకినీమేదురం
శ్రీగోవిందపదారవిందమశుభస్కందాయ వందామహే ॥౨౦॥

ఇతి గీతగోవిందే కలహాంతరితావర్ణనే మందముకుందో నామ నవమః సర్గః

దశమః సర్గః
చతురచతుర్భుజః

అత్రాంతరే మసృణరోషవశామసీమ-
నిఃశ్వాసనిఃసహముఖీం సుముఖీముపేత్య । (≡ సముపేత్య రాధాం)
సవ్రీడమీక్షితసఖీవదనాం దినాంతే
సానందగద్గదపదం హరిరిత్యువాచ ॥౬౧॥ (≡ విదం)

ప్రబంధః ౧౯
(దేశవరాళీ రాగం – అష్ట తాళం)

వదసి యది కించిదపి దంతరుచికౌముదీ
హరతి దరతిమిరమతిఘోరం ।
స్ఫురదధరసీధవే తవ వదనచంద్రమా
రోచయతి లోచనచకోరం ॥

ప్రియే చారుశీలే ముంచ మయి మానమనిదానం
సపది మదనానలో దహతి మమ మానసం
దేహి ముఖకమలమధుపానం ॥౧॥

సత్యమేవాసి యది సుదతి మయి కోపినీ
దేహి ఖరనఖరశరఘాతం ।
ఘటయ భుజబంధనం జనయ రదఖండనం
యేన వా భవతి సుఖజాతం ॥౨॥ ప్రియే చారుశీలే

త్వమసి మమ భూషణం త్వమసి మమ జీవనం
త్వమసి మమ భవజలధిరత్నం ।
భవతు భవతీహ మయి సతతమనురోధినీ
తత్ర మమ హృదయమతియత్నం ॥౩॥ ప్రియే చారుశీలే

నీలనలినాభమపి తన్వి తవ లోచనం
ధారయతి కోకనదరూపం ।
కుసుమశరబాణభావేన యది రంజయసి
కృష్ణమిదమేతదనురూపం ॥౪॥ ప్రియే చారుశీలే

స్ఫురతు కుచకుంభయోరుపరి మణిమంజరీ
రంజయతు తవ హృదయదేశం ।
రసతు రశనాపి తవ ఘనజఘనమండలే
ఘోషయతు మన్మథనిదేశం ॥౫॥ ప్రియే చారుశీలే

స్థలకమలగంజనం మమ హృదయరంజనం
జనితరతిరంగపరభాగం ।
భణ మసృణవాణి కరవాణి పదపంకజం (≡ చరణద్వయం)
సరసలసదలక్తకరాగం ॥౬॥ ప్రియే చారుశీలే

స్మరగరలఖండనం మమ శిరసి మండనం
దేహి పదపల్లవముదారం ।
జ్వలతి మయి దారుణో మదనకదనారుణో (≡ నానలో)
హరతు తదుపాహితవికారం ॥౭॥ ప్రియే చారుశీలే

ఇతి చటులచాటుపటుచారు మురవైరిణో
రాధికామధి వచనజాతం ।
జయతి పద్మావతీరమణజయదేవకవి-
భారతీభణితమితిగీతం ॥౮॥ ప్రియే చారుశీలే

పరిహర కృతాతంకే శంకాం త్వయా సతతం ఘన-
స్తనజఘనయాక్రాంతే స్వాంతే పరానవకాశిని ।
విశతి వితనోరన్యో ధన్యో న కోఽపి మమాంతరం
స్తనభరపరీరంభారంభే విధేహి విధేయతాం ॥౬౨॥

ముగ్ధే విధేహి మయి నిర్దయదంతదంశ-
దోర్వల్లిబంధనిబిడస్తనపీడనాని ।
చండి త్వమేవ ముదమంచ న పంచబాణ-
చండాలకాండదలనాదసవః ప్రయాంతు ॥౬౩॥

వ్యథయతి వృథా మౌనం తన్వి ప్రపంచయ పంచమం
తరుణి మధురాలాపైస్తాపం వినోదయ దృష్టిభిః ।
సుముఖి విముఖీభావం తావద్విముంచ న ముంచ మాం (≡ వంచయ)
స్వయమతిశయస్నిగ్ధో ముగ్ధే ప్రియోఽహముపస్థితః ॥౬౪॥

బంధూకద్యుతిబాంధవోఽయమధరః స్నిగ్ధో మధూకచ్ఛవి-
ర్గండశ్చండి చకాస్తి నీలనలినశ్రీమోచనం లోచనం ।
నాసాభ్యేతి తిలప్రసూనపదవీం కుందాభదాంతి ప్రియే
ప్రాయస్త్వన్ముఖసేవయా విజయతే విశ్వం స పుష్పాయుధః ॥౬౫॥

దృశౌ తవ మదాలసే వదనమిందుసందీపకం (≡ మత్యాన్వితం)
గతిర్జనమనోరమా విధుతరంభమూరుద్వయం ।
రతిస్తవ కలావతీ రుచిరచిత్రలేఖే భ్రువా-
వహో విబుధయౌవనం వహసి తన్వి పృథ్వీగతా ॥౬౬॥

శశిముఖి తవ భాతి భంగురభ్రూర్యువజనమోహనకరాలకాలసర్పీ ।
తదుదితవిషభేషజం త్విహైకా త్వదధరశీధుసుధైవ భాగ్యభోగ్యా ॥౬౭॥

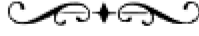
ప్రీతిం వస్తనుతాం హరిః కువలయాపీడేన సార్ధం రణే (≡ సా ప్రీతిం తనుతాం)
రాధాపీనపయోధరస్మరణకృత్కుంభేన సంభేదవాన్ ।
యత్ర స్విద్యతి మీలతి క్షణమభూత్క్షిప్తద్విపేఽపి క్షణాత్
కంసస్యాథ బలే జితం జితమితి వ్యామోహకోలాహలః ॥౬౮॥
(≡ పత్రే బిభ్యతి మీలతి క్షణమపి క్షిప్రం తదాలోకనాద్-
వ్యామోహేన జితం జితం జితమితి వ్యాలోలకోలాహలః ॥౬౮॥)

ఇతి శ్రీగీతగోవిందే మానినీవర్ణనే చతురచతుర్భుజో నామ దశమః సర్గః

ఏకాదశః సర్గః
సానందదామోదరః

సుచిరమనునయేన ప్రీణయిత్వా మృగాక్షీం
గతవతి కృతవేశే కేశవే కుంజశయ్యాం ।
రచితరుచిరభూషాం దృష్టిమోషే ప్రదోషే
స్ఫురతి నిరవసాదాం కాపి రాధాం జగాద ॥౬౯॥

ప్రబంధః ౨౧
(వసంత రాగం – యతి తాళం)

విరచితచాటువచనరచనం చరణే రచితప్రణిపాతం ।
(≡ విరచితచాటువచనేన చరణరచితప్రణిపాతం)
సంప్రతి మంజులవంజులసీమని కేలిశయనమనుయాతం ॥

ముగ్ధే మధుమథనమనుగతమనుసర రాధికే ॥౧॥

ఘనజఘనస్తనభారభరే దరమంథరచరణవిహారం ।
ముఖరితమణీమంజీరముపైహి విధేహి మరాలవికారం ॥౨॥ ముగ్ధే

శృణు రమణీయతరం తరుణీజనమోహనమధురిపురావం ।
కుసుమశరాసనశాసనవందిని పికనికరే భజ భావం ॥౩॥ ముగ్ధే (≡ బందిని)

అనిలతరలకిసలయనికరేణ కరేణ లతానికురంబం ।
ప్రేరణమివ కరభోరు కరోతి గతిం ప్రతిముంచ విలంబం ॥౪॥ ముగ్ధే

స్ఫురితమనంగతరంగవశాదివ సూచితహరిపరిరంభం ।
పృచ్ఛ మనోహరహారవిమలజలధారమముం కుచకుంభం ॥౫॥ ముగ్ధే

అధిగతమఖిలసఖీభిరిదం తవ వపురపి రతిరణసజ్జం ।
చండి రణితరశనారవడిండిమమభిసర సరసమలజ్జం ॥౬॥ ముగ్ధే

స్మరశరసుభగనఖేన కరేణ సఖీమవలంబ్య సలీలం । (≡ సఖీమవలంబ్య కరేణ)
చల వలయక్వణితైరవబోధయ హరమపి నిజగతిశీలం ॥౭॥ ముగ్ధే

శ్రీజయదేవభణితమధరీకృతహారముదాసితవామం ।
హరివినిహితమనసామధితిష్ఠతు కంఠతటీమవిరామం ॥౮॥ ముగ్ధే

సా మాం ద్రక్ష్యతి వక్ష్యతి స్మరకథాం ప్రత్యంగమాలింగనైః
ప్రీతిం యాస్యతి రంస్యతే సఖి సమాగత్యేతి చింతాకులః ।
స త్వాం పశ్యతి వేపతే పులకయత్యానందతి స్విద్యతి
ప్రత్యుద్గచ్ఛతి మూర్చ్ఛతి స్థిరతమఃపుంజే నికుంజే ప్రియః ॥౨౦॥

అక్ష్ణోర్నిక్షిపదంజనం శ్రవణయోస్తాపిచ్ఛగుచ్ఛావలీం
మూర్ధ్ని శ్యామసరోజదామ కుచయోః కస్తూరికాపత్రకం ।
ధూర్తానామభిసారసత్వరహృదాం విష్వఙ్నికుంజే సఖి
ధ్వాంతం నీలనిచోలచారు సుదృశాం ప్రత్యంగమాలింగతి ॥౨౧॥

కాశ్మీరగౌరవపుషామభిసారికాణాం
ఆబద్ధరేఖమభితో రుచిమంజరీభిః ।
ఏతత్తమాలదలనీలతమం తమిస్రం
తత్ప్రేమహేమనికషోపలతాం తనోతి ॥౨౨॥

హారావలీతరలకాంచనకాంచిదామ-
కేయూరకంకణమణిద్యుతిదీపితస్య ।
ద్వారే నికుంజనిలయస్య హరిం నిరీక్ష్య
వ్రీడావతీమథ సఖీ నిజగాహ రాధాం ॥౭౩॥

ప్రబంధః ౨౧
(వరాళి రాగం – రూపక తాళం)

మంజుతరకుంజతలకేలిసదనే ।
విలస రతిరభసహసితవదనే ॥

ప్రవిశ రాధే మాధవసమీపమిహ ॥౧॥

నవభవదశోకదలశయనసారే ।
విలస కుచకలశతరలహారే ॥౨॥ ప్రవిశ

కుసుమచయరచితశుచివాసగేహే ।
విలస కుసుమసుకుమారదేహే ॥౩॥ ప్రవిశ

చలమలయవనపవనసురభిశీతే ।
(≡ మృదుచలమలయపవనసురభిశీతే।)
విలస రసవలితలలితగీతే ॥౪॥ ప్రవిశ

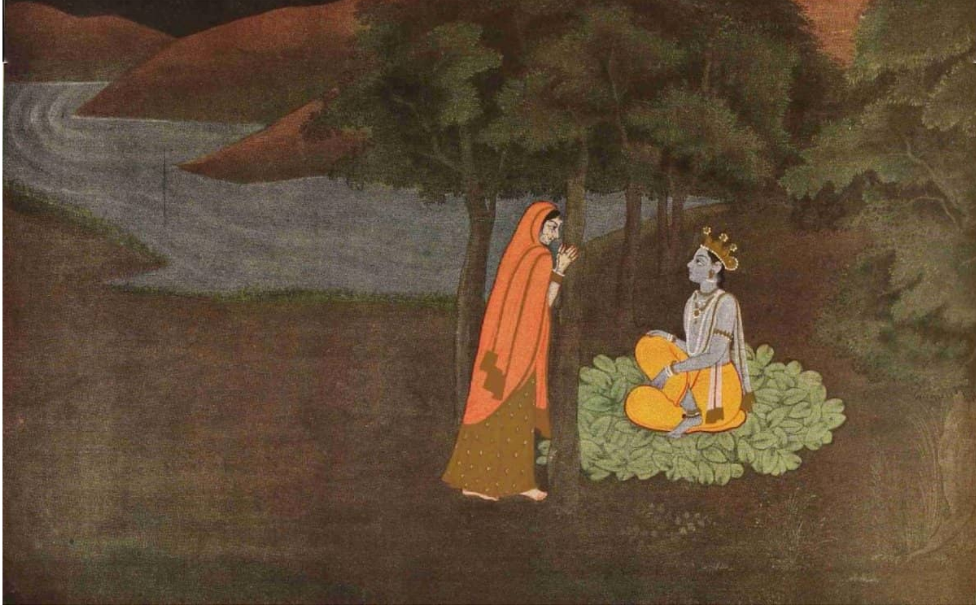
మధుముదితమధుపకులకలితరావే ।
విలస మదనరససరసభావే ॥౫॥ ప్రవిశ (≡ రభస)

మధురతరపికనికరనినదముఖరే ।
విలస దశనరుచిరుచిరశిఖరే ॥౬॥ ప్రవిశ

వితతబహువల్లినవపల్లవఘనే ।
విలస చిరమలసపీనజఘనే ॥౭॥ప్రవిశ

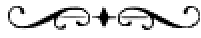
విహితపద్మావతీసుఖసమాజే ।
భణతి జయదేవకవిరాజే ।
కురు మురారే మంగలశతాని ॥౮॥ప్రవిశ

త్వాం చిత్తేన చిరం వహన్నయమతిశ్రాంతో భృశం తాపితః
కందర్పేణ తు పాతుమిచ్ఛతి సుధాసంబాధబింబాధరం ।
అస్యాంగం తదలంకురు క్షణమిహ భ్రూక్షేపలక్ష్మీలవ-
క్రీతే దాస ఇవోపసేవితపదాంభోజే కుతః సంభ్రమః ॥౭౪॥

సా ససాధ్వససానందం గోవిందే లోలలోచనా ।
సింజానా మంజుమంజీరం ప్రవివేశ నివేశనం ॥౭౫॥

ప్రబంధః ౨౨
(వరాళి రాగం – యతి తాళం)

రాధావదనవిలోకనవికసితవివిధవికారవిభంగం ।
జలనిధిమివ విధుమండలదర్శనతరలితతుంగతరంగం ॥

హరిమేకరసం చిరమభిలషితవిలాసం
సా దదర్శ గురుహర్షవశంవదవదనమనంగనివాసం ॥౧॥

హారమమలతరతారమురసి దధతం పరిరభ్య విదూరం ।
స్ఫుటతరఫేనకదంబకరంబితమివ యమునాజలపూరం ॥౨॥ హరిమేకరసం

శ్యామలమృదులకలేవరమండలమధిగతగౌరదుకూలం ।
నీలనలినమివ పీతపరాగపటలభరవలయితమూలం ॥౩॥ హరిమేకరసం

తరలదృగంచలచలనమనోహరవదనజనితరతిరాగం ।
స్ఫుటకమలోదరఖేలితఖంజనయుగమివ శరది తడాగం ॥౪॥ హరిమేకరసం

వదనకమలపరిశీలనమిలితమిహిరసమకుండలశోభం ।
స్మితరుచిరుచిరసముల్లసితాధరపల్లవకృతరతిలోభం ॥౫॥ హరిమేకరసం

శశికిరణచ్ఛురితోదరజలధరసుందరసకుసుమకేశం ।
తిమిరోదితవిధుమణ్డలనిర్మలమలయజతిలకనివేశం ॥౬॥ హరిమేకరసం

విపులపులకభరదంతురితం రతికేలికలాభిరధీరం ।
మణిగణకిరణసమూహసముజ్జ్వలభూషణసుభగశరీరం ॥౭॥ హరిమేకరసం

శ్రీజయదేవభణితవిభవద్విగుణీకృతభూషణభారం ।
ప్రణమత హృది సుచిరం వినిధాయ హరిం సుకృతోదయసారం ॥౮॥ హరిమేకరసం
(≡ హృది సుచిరం వినిధాయ హరిం)

అతిక్రమ్యాపాంగం శ్రవణపథపర్యంతగమన-
ప్రయాసేనేవాక్ష్ణోస్తరలతరతారం పతితయోః ।
ఇదానీం రాధాయాః ప్రియతమసమాలోకసమయే
పపాత స్వేదాంబుప్రసర ఇవ హర్షాశ్రునికరః ॥౨౬॥

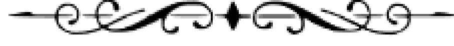
భవంత్యాస్తల్పాంతం కృతకపటకండూతిపిహిత- (≡ భజంత్యాస్తల్పాంతం)
స్మితం యాతే గేహాద్బహిరవహితాలీపరిజనే ।
ప్రియాస్యం పశ్యంత్యాః స్మరశరసమాకూలసుభగం (≡ స్మరపరవశాకూతసుభగం)
సలజ్జా లజ్జాపి వ్యగమదివ దూరం మృగదృశః ॥౨౭॥

జయశ్రీవిన్యస్తైర్మహిత ఇవ మందారకుసుమైః
స్వయం సిందూరేణ ద్విపరణముదా ముద్రిత ఇవ ।
భుజాపీడక్రీడాహతకువలయాపీడకరిణః
ప్రకీర్ణాసృగ్బిందుర్జయతి భుజదండో మురజితః ॥౨౮॥

సౌందర్యైకనిధేరనంగలలనాలావణ్యలీలాజుషో
రాధాయా హృది పల్వలే మనసిజక్రీడైకరంగస్థలే ।
రమ్యోరోజసరోజఖేలనరసిత్వాదాత్మనః ఖ్యాపయన్
ధ్యాతుర్మానసరాజహంసనిభతాం దేయాన్ముకుందో ముదం ॥౭౯॥

(≡ సానందం నందసూనుర్దిశతు మితపదం సమ్మదం మందమందం
రాధామాధాయ బాహ్వోర్వివరమనుదృఢం పీడయన్ ప్రీతియోగాత్ ।
తుంగౌ తస్యా ఉరోజావతనురవతనోర్నిర్గతౌ మాస్మ భూతాం
పృష్ఠం నిర్భిద్య తస్మాద్బహిరితి వలితగ్రీవమాలోకయన్ వః ॥౭౯॥)

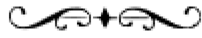
ఇతి శ్రీగీతగోవిందే రాధికామిలనే సానందదామోదరో నామైకాదశః సర్గః

ద్వాదశః సర్గః
సుప్రీతపీతాంబరః

గతవతి సఖీవృందేఽమందత్రపాభరనిర్భర-
స్మరపరవశాకూతస్ఫీతస్మితస్నపితాధరాం ।
సరసమనసం దృష్ట్వా రాధాం ముహుర్నవపల్లవ-
ప్రసవశయనే నిక్షిప్తాక్షీమువాచ హరిః ప్రియాం ॥౧౦॥

ప్రబంధః ౨౩
(విభాస రాగం – ఏక తాళం)

కిసలయశయనతలే కురు కామిని చరణనలినవినివేశం ।
తవ పదపల్లవవైరిపరాభవమిదమనుభవతు సువేశం ॥

క్షణమధునా నారాయణమనుగతమనుసర రాధికే ॥౧॥

కరకమలేన కరోమి చరణమహమాగమితాసి విదూరం ।
క్షణముపకురు శయనోపరి మామివ నూపురమనుగతిశూరం ॥౨॥ క్షణమధునా

వదనసుధానిధిగలితమమృతమివ రచయ వచనమనుకూలం ।
విరహమివాపనయామి పయోధరరోధకమురసి దుకూలం ॥౩॥ క్షణమధునా

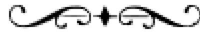
ప్రియపరిరంభణరభసవలితమివ పులకితమతిదురవాపం ।
మదురసి కుచకలశం వినివేశయ శోషయ మనసిజతాపం ॥౪॥ క్షణమధునా

అధరసుధారసముపనయ భావిని జీవయ మృతమివ దాసం ।
త్వయి వినిహితమనసం విరహానలదగ్ధవపుషమవిలాసం ॥౫॥ క్షణమధునా

శశిముఖి ముఖరయ మణిరశనాగుణమనుగుణకంఠనినాదం ।
శ్రుతియుగలే పికరుతవికలే మమ శమయ చిరాదవసాదం ॥౬॥ క్షణమధునా

మామతివిఫలరుషా వికలీకృతమవలోకితమధునేదం ।
మీలితలజ్జితమివ నయనం తవ విరమ విసృజ రతిఖేదం ॥౭॥క్షణమధునా

శ్రీజయదేవభణితమిదమనుపదనిగదితమధురిపుమోదం ।
జనయతు రసికజనేషు మనోరమరతిరసభావవినోదం ॥౮॥ క్షణమధునా

ప్రత్యూహఃపులకాంకురేణ నిబిడాశ్లేషే నిమేషేణ చ
క్రీడాకూతవిలోకితేఽధరసుధాపానే కథానర్మభిః।
ఆనందాధిగమేన మన్మథకలాయుద్ధేఽపి యస్మిన్నభూ-
దుద్భూతస్స తయోర్బభూవ సురతారంభః ప్రియం భావుకః ॥౮౧॥

దోర్భ్యాం సంయమితఃపయోధరభరేణాపీడితః పాణిజై-
రావిద్ధో దశనైః క్షతాధరపుటః శ్రోణీతటేనాహతః।
హస్తేనానమితః కచేఽధరసుధాపానేన సమ్మోహితః
కాంతః కామపి తృప్తిమాప తదహో కామస్య వామా గతిః ॥౮౨॥

మారాంకే రతికేలిసంకులరణారంభే తయా సాహస-
ప్రాయం కాంతజయాయ కించిదుపరి ప్రారంభి యత్సంభ్రమాత్।
నిష్పందా జఘనస్థలీ శిథిలతా దోర్వల్లిరుత్కంపితం
వక్షో మీలితమక్షి పౌరుషరసః స్త్రీణాం కుతః సిధ్యతి ॥౮౩॥

తస్యాః పాటలపాణిజాంకితమురో నిద్రాకషాయే దృశౌ
నిర్ధూతాధారశోణిమా విలులితస్రస్తస్రజో మూర్ధజాః।
కాంచీదామదరశ్లథాంచలమితి ప్రాతర్నిఖాతైర్దృశో-
రేభిః కామశరైస్తదద్భుతమభూత్పత్యుర్మనః కీలితం ॥౮౪॥

త్వామప్రాప్య మయి స్వయంవరపరాం క్షీరోదతీరోదరే
శంకే సుందరి కాలకూటమపిబన్మూఢో మృడానీపతిః।

ఇత్థం పూర్వకథాభిరన్యమనసా విక్షిప్య వామాంచలం
రాధాయాః స్తనకోరకోపరి చలన్నేత్రే హరిః పాతు వః ॥౧౫॥

వ్యాలోలః కేశపాశాస్తరలితమలకైః స్వేదలోలౌ కపోలౌ
స్పష్టా దష్టాధరశ్రీః కుచకలశరుచా హారితా హారయష్టిః ।
కాంచీకాంచ్యుద్గతాశాం స్తనజఘనపదం పాణినాఽఽచ్ఛాద్య సద్యః
పశ్యంతీ చాత్మరూపం తదపి విలులితం స్రగ్ధరేయం ధునోతి ॥౧౬॥

ఈషన్మీలితదృష్టిముగ్ధహసితం సీత్కారధారావశా-
దవ్యక్తాకులకేలికాకువికసద్దంతాంశుధౌతాధరం ।
శ్వాసోత్కంపిపయోధరోపరి పరిష్వంగాత్కురంగీదృశో
(≡ శాంతస్తబ్ధపయోధరం భృశపరి)
హర్షోత్కర్షవిముక్తనిఃస్సహతనోర్ధన్యో ధయత్యాననం ॥౧౭॥

అథ కాంతం రతిక్లాంతమపి మండనవాంఛయా ।
నిజగాద నిరాబాధా రాధా స్వాధీనభర్తృకా ॥౧౧॥
(≡ అథ సా నిర్గతాబాధా రాధా స్వాధీనభర్తృకా ।
నిజగాద రతిక్లాంతాం కాంతాం మండనవాంఛయా ॥౧౧॥)

ఇతి సహసా సుప్రీతం సురతాంతే సా నితాంతఖిన్నాంగీ ।
రాధా జగాద సాదరమిదమానందేన గోవిందం ॥౧౯॥

ప్రబంధః ౨౪
(రామక్రియా రాగం – యతి తాళం)

కురు యదునందన చందనశిశిరతరేణ కరేణ పయోధరే ।
మృగమదపత్రకమత్ర మనోభవమంగలకలశసహోదరే ।
నిజగాద సా యదునందనే క్రీడతి హృదయానందనే ॥౧॥

అలికులగంజనమంజనకం రతినాయకసాయకమోచనే ।
త్వదధరచుంబనలంబితకజ్జలముజ్జ్వలయ ప్రియ లోచనే ॥౨॥ నిజగాద

నయనకురంగతరంగవిలాసనిరాసకరే శ్రుతిమండలే ।
మనసిజపాశవిలాసధరే శుభవేశ నివేశయ కుండలే ॥౩॥ నిజగాద

భ్రమరచయం రచయంతముపరి రుచిరం సుచిరం మమ సమ్ముఖే ।
జితకమలే విమలే పరికర్మయ నర్మజనకమలకం ముఖే ॥౪॥ నిజగాద

మృగమదరసవలితం లలితం కురు తిలకమలికరజనీకరే ।
విహితకలంకకలం కమలానన విశ్రమితశ్రమశీకరే ॥౫॥ నిజగాద

మమ రుచిరే చికురే కురు మానద మనసిజధ్వజచామరే ।
రతిగలితే లలితే కుసుమాని శిఖండిశిఖండకడామరే ॥౬॥ నిజగాద

సరసఘనే జఘనే మమ శంబరదారణవారణకందరే ।
మణిరశనావసనాభరణాని శుభాశయ వాసయ సుందరే ॥౭॥ నిజగాద

శ్రీజయదేవవచసి రుచిరే హృదయం సదయం కురు మండనే । (≡ శుభదే హృదయం)
హరిచరణస్మరణామృతనిర్మితకలికలుషజ్వరఖండనే ॥౮॥ నిజగాద

రచయ కుచయోః పత్రం చిత్రం కురుష్వ కపోలయో-
ర్ఘటయ జఘనే కాంచీమంచ స్రజా కబరీభరం ।
కలయ వలయశ్రేణీం పాణౌ పదే కురు నూపురా-
వితి నిగతితః ప్రీతః పీతాంబరోఽపి తథాకరోత్ ॥౯॥

పర్యంగీకృతనాగనాయకఫణశ్రేణీమణీనాం గణే
సంక్రాంతప్రతిబింబసంకలనయా బిభ్రద్వపుర్విక్రియాం ।
పాదాంభోరుహధారివారిధిసుతామక్ష్ణాం దిదృక్షుః శతైః
కాయవ్యూహవిచారయన్నుపచితాకూతో హరిః పాతు వః ॥౧౦॥

యన్నిత్యైర్వచనైర్విరించగిరిజాప్రాణేశముఖ్యైర్ముహుః
నానాకారవిచారసారచతురైర్నాద్యాపి నిశ్చీయతే ।
తత్సర్వైర్జయదేవకావ్యఘటితైస్సత్సూరిసంశోధితై-
రాద్యం వస్తు చకాస్తు చేతసి పరం సారస్యసీమాజుషాం ॥౯౨॥

యద్గాంధర్వకలాసు కౌశలమనుధ్యానం చ యద్వైష్ణవం
యచ్ఛృంగారవివేకతత్వరచనాకావ్యేషు లీలాయితం ।
తత్సర్వం జయదేవపండితకవేః కృష్ణైకతానాత్మనః
సానందాః పరిశోధయంతు సుధియః శ్రీగీతగోవిందతః ॥౯౩॥

సాధ్వీ మాధ్వీకచింతా న భవతి భవతః శర్కరే కర్కశాసి
ద్రాక్షే ద్రక్ష్యంతి కే త్వామమృత మృతమసి క్షీరనీరం రసస్తే ।
క్రంద కాంతాధర ధరణితలం గచ్ఛ యచ్ఛాంతిభావం
యావచ్ఛృంగారసారస్వతమిహ జయదేవస్య విష్వగ్వచాంసి ॥౯౪॥

శ్రీభోజదేవప్రభవస్య రాధాదేవీసుతశ్రీజయదేవకస్య । (≡ రామాదేవీ)
పరాశరాదిప్రియవర్గకంఠే శ్రీగీతగోవిందకవిత్వమస్తు ॥౯౫॥

(≡ సాధూనాం స్వత ఏవ సమ్మతిరిహ స్యాదేవ భక్త్యార్థినాం
ఆలోచ్య గ్రథనశ్రమం చ విదుషామస్మిన్భవేదాదరః ।
యే కేచిత్ పరకృత్యుపశ్రుతిపరాస్తానర్థయే మత్కృతిం
భూయో వీక్ష్య వదంత్వవద్యమితి చేత్సా వాసనా స్థాస్యతి ॥

ఇత్థం కేలితతైర్విహృత్య యమునాకూలే సమం రాధయా
తద్రోమావలిమౌక్తికావలియుగే వేణీభ్రమం బిభ్రతి ।
తత్రాహ్లాదికుచప్రయోగఫలయోర్లిప్సావతోర్హస్తయో-
ర్వ్యాపారాః పురుషోత్తమస్య దదతు స్ఫీతాం ముదం సంపదం ॥)

ఇతి శ్రీజయదేవకృతౌ గీతగోవిందే సుప్రీతపీతాంబరో నామ ద్వాదశః సర్గః

ఇతి గీతగోవిందం సమాప్తం

